

Blaasproblemen bij de kat

Katten die overal plassen waar het niet hoort. Die klagelijk miauwen als ze naar de bak gaan. Katten die niet kunnen plassen. Die bloed in hun urine hebben. Wat moet je daar als eigenaar allemaal van denken? Is wat ze hebben een serieuze bedreiging voor hun gezondheid of alleen een (zeer) vervelend probleem?

Er is veel veranderd in onze inzichten over blaasproblemen bij katten. Vroeger dachten we dat het vaak bacteriële blaasontstekingen waren, die met antibiotica te bestrijden waren. Daarna dachten we dat katten eiwitten in hun urine produceerden waardoor bacteriën niet zouden kunnen overleven in kattenurine. Blaasproblemen zouden volgens dit nieuwe inzicht voornamelijk veroorzaakt worden door het voorkomen van gruis, kleine kristallen in de urine. Het gruis oplossen zou de oplossing voor alle problemen zijn.

We weten nu dat bij bepaalde katten bacteriën een rol spelen. Soms is gruis de boosdoener. Blaasstenen kunnen de oorzaak van blaasproblemen zijn. Soms is het een foutje in de vorm van de blaas dat gemakkelijk tot ontstekingen leidt. Heel soms kan er sprake zijn van een nierbekkenontsteking als oorzaak of zelfs van een blaastumor.

Sinds kort is echter duidelijk geworden dat verreweg de meeste blaasproblemen bij katten heel erg lijken op wat bij mensen bekend staat als het 'blaaspijn syndroom'. Dit is een niet te onderschatten irritatie van de blaaswand die leidt tot pijn tijdens het plassen, bloed plassen, het vaak moeten urineren en soms tot (ernstige) pijn in de onderbuik. Er is bij mensen nog geen duidelijk aanwijsbare oorzaak gevonden. Het is meer een factorenziekte, dus iets wat optreedt als verschillende omstandigheden allemaal net op een ongunstige manier tegelijkertijd optreden. Het komt dan ook in verschillende mate voor bij verschillende patiënten.

Het 'blaaspijn syndroom' wordt bij katten Idiopathische Cystitis genoemd. Het betekent zoveel als 'Weet-Niet-Waarom Blaasontsteking'. Dat het geen duidelijk aanwijsbare oorzaak heeft betekent niet, dat als het optreedt, er geen duidelijke veranderingen gevonden worden

Om te begrijpen wat er aan de hand is moeten we **ten eerste** weten dat de binnenbekleding van een blaas een slijmvlies is. De slijm laag moet de blaaswand beschermen tegen urine die anders de blaaswand zou irriteren als die er direct mee in contact zou komen. Als bouwstenen van de slijm laag zijn glycosaminoglycanen (GAG's) erg belangrijk. Deze eiwitten worden ook in het kraakbeen van gewrichten gevonden en worden daarom vaak voorgeschreven aan mensen en dieren met gewrichtsproblemen.

Ten tweede moeten we weten dat er allerlei soorten zenuwen in een lichaam zitten, onder andere zenuwen die gespecialiseerd zijn in pijnprikkels. Deze zenuwen hebben receptoren die gevoelig zijn voor stoffen die in het lichaam gemaakt worden op het moment dat een pijnlijke prikkel optreedt. Wordt zo'n receptor geprikkeld, dan voelt het lichaam pijn. De pijnzenuwen die in de blaas zitten van katten met het 'blaaspijn syndroom' hebben meer van deze receptoren. Dat houdt in dat als een pijn prikkel in de blaas optreedt bij zo'n kat, er meer pijn gevoeld wordt dan bij een gemiddelde kat. Overigens hebben de pijnzenuwen in het ruggenmerg en de hersenen van deze katten ook meer pijnreceptoren, net als bij sommige mensen met het blaaspijn syndroom. Deze mensen hebben naast blaasproblemen ook vaak hoofdpijn en lage rug pijn. Of katten daar ook last van hebben weten we niet.

Om een of andere reden gaat er iets in de slijm laag van katten met Idiopathische Cystitis mis. De slijm laag dekt de gehele blaaswand niet meer goed af. Er kunnen plekken optreden waar

urine in direct contact komt met de blaaswand. Dit veroorzaakt het vrijkomen van een stof die de receptoren van pijnzenuwen prikkelt. Het prikkelen van deze zenuwen veroorzaakt vervolgens het vrijkomen van twee andere stoffen: **histamine** en **heparine**. Histamine kennen we van hooikoorts, het is het stofje dat zwelling en irritatie van slijmvliezen in neus en ogen veroorzaakt waarvan hooikoorts patiënten zo'n last hebben. Heparine kennen we als een bloedverdunner.

Als histamine en heparine vrijkomen in de blaaswand gebeuren er twee dingen: de blaaswand wordt dikker en gaat bloed lekken. Niet heel veel, maar genoeg om de urine herkenbaar te verkleuren. Samen gebeuren er dus drie dingen: pijn, zwelling en het lekken van bloed.

Bij sommige katten blijkt dat dit niet het enige probleem is. Bepaalde katten drinken onvoldoende, waardoor kristallen of gruis in hun urine ontstaat. Andere katten maken gewoon gruis of ze voldoende drinken of niet. Bij weer andere katten kunnen propjes van de defecte slijmlaag los raken. Als er al sprake is van een gezwollen, pijnlijke blaas is de aanwezigheid van gruis of slijmlaagpropjes bij katers soms net genoeg om de afvoergang van de blaas te doen verstopen. Niet kunnen plassen is een levensbedreigend probleem!

We weten niet voor elke kat waarom er in eerste instantie iets mis gaat met de slijmlaag van de blaas. Stress lijkt een belangrijke factor. Stress kan bij katten door heel onbelangrijk lijkende dingen veroorzaakt worden, zoals veranderingen in voeding, kattenbakkorrels en dagroutine van de baas. Zelfs weersveranderingen kunnen van invloed zijn. Ruzie met een andere kat (ook al is het een huisgenootje waar ze verder goed mee kunnen opschieten) wordt ook vaak als aanleiding tot blaasproblemen gezien bij gevoelige katten.

Oorzaken van blaasproblemen zonder verstopping van de blaas:

Idiopathische Cystitis	65 %
Blaasstenen en blaasgruis	15 %
Vormafwijkingen van de blaas, tumoren	10 %
Gedragsafwijkingen	Minder dan 10 %
Bacteriële ontstekingen	Minder dan 2 %

Oorzaken van blaasproblemen met verstopping van de blaas:

Idiopathische Cystitis	29 %
Vastgelopen prop van gemengde eiwitten met eventueel enkele kristallen (allerlei onderliggende oorzaken, maar mogelijk is dit ook een vorm van Idiopathische Cystitis)	59 %
Blaasstenen en blaasgruis	10 %
Blaasstenen en blaasgruis tezamen met een bacteriële ontsteking	2 %

Belangrijk is uiteraard wat we er aan kunnen doen om het optreden van blaasproblemen te voorkomen en om de problemen, als ze eenmaal toch zijn opgetreden, te verhelpen.

Om problemen zo goed mogelijk te voorkomen bij katten die gevoelig zijn gebleken voor blaasproblemen bevelen wij het volgende aan:

- **Water:** laat uw kat heel veel drinken. Plaats meerdere waterbakjes en zorg dat ze vaak ververs worden. Geef uw kat het liefst blikvoeding, eventueel zelfs aangemaakt met water.
- **Kattenbak:** plaats meerdere kattenbakken (plaats open en dichte bakken).
- **Dieet:** Soms zijn diëten die urine verzuren gunstig voor uw kat, soms ook niet! Blikvoeding is bij blaaspatiënten vaak gunstiger dan droogvoer. Ga in ieder geval niet over tot zelf dokteren met voeding. Vraag advies aan uw dierenarts.
- **Stress verminderen:** feromonen (geurlokstoffen) die een geruststellende werking op een kat hebben kunnen stress in belangrijke mate verminderen. Laat deze verdampen in de omgeving waar uw kat zich het meest bevindt. Ze kunnen helpen conflicten en angst bij uw kat(ten) te voorkomen
- **Glycosaminoglycanen (GAG's):** geef uw kat extra GAG's om de kwaliteit van het blaasslijmvlies te bevorderen. Niet alle GAG's hebben een gunstig effect op het blaasslijmvlies. Het best passende produkt lijkt 'Cystease' dat uit **N-acetyl glucosaminen** bestaat. Het wordt door het farmaceutisch bedrijf Ceva op de markt gebracht in Groot Brittannië en is hier slechts bij uitzondering of via een engelse website op het internet verkrijgbaar.

Als de problemen eenmaal begonnen zijn, zijn bovendien de volgende zaken belangrijk:

- **Pijnstillers:** vraag de dierenarts welke pijnstillers geschikt zijn voor een kat alvorens ze te geven!
- **Blaasontspanners:** het ontspannen van de blaas vermindert pijn en aandrang.
- **Middelen die het vrijkomen van heparine en histamine remmen.**

In ernstige gevallen kan het noodzakelijk zijn om de blaas van de kat te legen, omdat dit de kat zelf niet meer lukt. Dit kan meestal d.m.v. een katheter. Een enkele keer is dit niet mogelijk en moet de blaas direct aangeprikt worden (punctie). Als u niet zeker weet of uw kat kan plassen, moet u altijd de dierenarts opzoeken! Liever een keer teveel naar de dierenarts dan een keer te laat.

Gelukkig is het zo dat de problemen doorgaans niet langer dan 5 tot 10 dagen duren. Helaas is het zo dat een kat, die dit soort problemen heeft gehad, deze problemen waarschijnlijk vaker zal krijgen.

Goed overleg met de dierenarts is noodzakelijk om een kat met blaasproblemen zo goed mogelijk te begeleiden. Een goede begeleiding kan veel stress en ongemak verminderen voor kat en eigenaar!